

Verbetering feitenonderzoek vraagt vernieuwing van cultuur en structuur

Bejegening, informatievoorziening, kwaliteit dossier én verbetering rechtspositie

Op woensdag 3 oktober organiseert uw Vaste Kamercommissie voor Justitie en Veiligheid een rondetafelgesprek over het 'Actieplan Verbetering Feitenonderzoek'. U heeft LOC Zeggenschap in zorg gevraagd om deel te nemen aan dit gesprek. Met dit position paper zetten wij onze visie op het Actieplan beknopt uiteen. Het plan bevat veel goede aanknopingspunten, maar heeft te weinig aandacht voor de rechtspositie van cliënten. Daarnaast vragen wij uw aandacht voor de structurele betrokkenheid van kinderen, jongeren en ouders.

Aanzet tot daadwerkelijke verbeteringen

Het Actieplan is in een zekere zin uniek. Het is een plan waar alle ketenpartners - Veilig Thuis, Jeugdbescherming en Raad voor de Kinderbescherming - zich unaniem aan hebben verbonden. Daarnaast is dit plan een erkenning dat het feitenonderzoek nog lang niet altijd op orde is. En nog veel belangrijker is het feit dat het Actieplan voor een groot deel is gebaseerd op de wensen van kinderen, jongeren en ouders met ervaringen binnen de jeugdbeschermingsketen. Hier is een lang en intensief proces met veel belanghebbenden aan vooraf gegaan.

Die wensen gaan - zoals u in het plan heeft kunnen lezen - veel verder dan alleen de kwaliteit van onderzoek en rapportages. In de kern gaat over een respectvolle bejegening naar kinderen, jongeren en ouders, de informatievoorziening en ondersteuning en uiteindelijk de kwaliteit van onderzoek en rapportages. Als we kinderen, jongeren en ouders daadwerkelijk de mogelijkheid geven om hun zienswijze voor het voetlicht te brengen, rapportages inrichten als groeidocumenten waar *kansen* leidend zijn, klachtenprocedures toegankelijker maken en de juiste informatie op de juiste plek en het juiste moment beschikbaar is, maakt dit Actieplan écht een verschil. Die kans moeten alle betrokkenen met beide handen aangrijpen.

Natuurlijk is het essentieel dat de uitvoering van dit plan snel op gang komt. Daarvoor is een daadkrachtige projectleider nodig. En organisaties die zelf op regionaal niveau aan de slag gaan. Daarom werkt LOC samen met Jeugdbescherming aan het organiseren van rondetafelgesprekken, om de uitvoering van het Actieplan continu te evalueren. We starten eind dit jaar met gesprekken, waar kinderen, jongeren en ouders samen met

jeugdbeschermers in gesprek gaan over de actuele rapportages. Hoe is het opgesteld, doet het recht aan de werkelijkheid en worden alle perspectieven gelijkwaardig belicht? En hoe kan het anders? Daarnaast kijken we naar de uitvoering van de overige acties. Het mogen kritische bijeenkomsten zijn, waar iedereen elkaar met respect behandelt.

Weinig aandacht voor rechtspositie kinderen, jongeren en ouders

We erkennen tegelijk dat het voorliggende Actieplan nog niet voldoende is. Het plan kent amper acties die betrekking hebben op de rechtspositie van kinderen, jongeren en ouders en - in het verlengde - het gehele juridische kader. In verschillende bijeenkomsten kwam naar voren dat er behoefte is aan grotere rechtszekerheid voor kinderen, jongeren en ouders. Zij merken bij zittingen dat het perspectief van ketenpartners vaak zwaarder wordt gewogen. En dat de kinderrechter over het algemeen veel interpretatieruimte heeft om zijn beslissing te maken. Daarnaast worden de specifieke belangen van kinderen in complexe echtscheidingen beperkt uitgelicht, terwijl dit steeds meer voorkomt.

Onderzoek naar maatregelen als een toetsingskader voor de rechter, de standaard toewijzing van een bijzonder curator of het streven naar equality of arms had dit Actieplan kunnen versterken. Wij hebben zelf niet de expertise om de waarde van deze acties in te schatten, maar laat anderen dit dan grondig bekijken. Dan wordt ook tegemoet gekomen aan de geuite wensen van verschillende ouderorganisaties. En in het licht van recente berichtgeving over hervorming van de rechtsbijstand zien we des te meer aanleiding om aandacht aan de rechtspositie te geven. Het jeugdrecht is complex, kent veel betrokken partijen en handelt vaak onder tijdsdruk. Adequate rechtsbescherming is daarom op zijn plaats.

Structurele betrokkenheid kinderen, jongeren en ouders

Als dit Actieplan wilt slagen, is één integrale maatregel noodzakelijk: het borgen van structurele betrokkenheid van degenen waar het om gaat. Het perspectief van kinderen, jongeren en ouders moet ervaren, beleefd en doorleefd worden. Zij hebben daar zelf een essentiële rol in. Het betekent dat zij in de uitvoering continu moeten meekijken of het juiste gebeurt. Vanuit de eigen ervaringen kunnen kinderen, jongeren en ouders heel goed zelf bepalen wat nodig is. We benadrukken dit punt expliciet, omdat we in het gehele proces hebben gemerkt dat het cliëntenperspectief binnen de jeugdbeschermingsketen niet altijd even aanwezig is. De uitvoering van dit Actieplan is een niet te missen mogelijkheid om eerdere gemaakt fouten te herstellen en de achterstand in te halen.